03/07/2021

Ιωάννης Βαρβάκης: Ευαισθησία και όραμα, για την εθνική παιδεία!

/ Γνώμες

Γράφει ο Πάνος Ν. Αβραμόπουλος

Γεννημένος στα ιστορικά Ψαρρά και εμποτισμένος στο DNA του, με τον φλογερό πατριωτισμό των Ψαριανών καραβοκυραίων, αλλά και την ακατάβλητη μαχητικότητα και υψηλή αίσθηση της ελευθερίας των κατοίκων του νησιού, διήνυσε μια εκτυφλωτική καμπύλη ηθικής και οικονομικής ευημερίας στη ζωή του, ο Ιωάννης Βαρβάκης, ή Λεοντίδης όπως ήταν το φυσικό του όνομα.

Ανέπτυξε επιχειρηματική δραστηριότητα στη Κασπία θάλασσα και με την οξυδέρκεια που τον διέκρινε, σύντομα αναγορεύτηκε σε σπουδαίο οικονομικό παράγοντα, που θα διαδραμάτιζε μείζονες ρόλους στα κοινωνικά και οικονομικά δρώμενα της εποχής του. Και ελαυνόμενος από αγνό και ανιδιοτελή πατριωτισμό όταν σήμανε η ώρα της ιστορίας, με τους αγώνες εθνεγερσίας των Ελλήνων το

1821, αλλά και πρωθύστερα στις προεπαναστατικές προετοιμασίες, ο ηθικά ευγενής Ιωάννης Βαρβάκης, στήριξε πολυεδρικά την απελευθέρωση του γένους και την ανοικοδόμησή του. Λάτρης της παιδείας, στην οποία αναγνώριζε καθοριστικό ρόλο στην εθνική και οικονομική μας ανασυγκρότηση, συνέδραμε ζωτικά την ανέγερση σχολείων, τεχνικών εκπαιδευτηρίων, προτύπων σχολών και κάθε μορφής της εποχής του, εκπαιδευτικό φορέα.

Προς τιμήν του εξάλλου έχει ονομαστεί και η **«Βαρβάκειος Πρότυπος Σχολή»**, που μέσα από τις τάξεις της εξέθρεψε στην ιστορική μας εκπόρευση, από τα φωτεινότερα μυαλά των Ελλήνων. Ενώ αντίστοιχη ήταν η πελώρια συμβολή του, στην δημιουργία κοινωφελών έργων κοινωνικής ευποιίας, αλληλεγγύης και στήριξης των αδυνάτων.

Ο Ιωάννης Βαρβάκης είδε το φως στα ιστορικά Ψαρά το 1750 και ήταν γιός του Ψαριανού καραβοκύρη Ανδρέα Λεοντίδη. Πάραυτα του εδόθη το παρανόμι, «Βαρβάκης», ένεκα του αετίσιου βλέμματός του και της αστείρευτης ορμητικότητάς του, από ένα είδος γερακιού, το «βαρβάκι» ! Ήδη από τα τέλη του 18-ου αιώνα και ενώ ο Βαρβάκης είχε αποκτήσει ως δαιμόνιος έμπορος μια πελώρια περιουσία, αλλά και υψηλό κοινωνικό κύρος, συνέδραμε οικονομικά τον φίλο του Μητροπολίτη του Αστραχάν ή επι το ορθότερο Άστραχαν – πρωτεύουσα της ομώνυμης περιοχής στη Ρωσία, στο Δέλτα του ποταμού Βόλγα, που εκβάλλει στην Κασπία θάλασσα – Νικηφόρο Θεοτόκη, στο ευαγές του έργο. Και τι 1817 υποστήριξε οικονομικά την δημιουργία ελληνικών σχολείων στην Μαριούπολη της Ουκρανίας. Στο ίδιο μήκος κύματος της πολύπλαγκτης κοινωνικής και εθνικής του προσφοράς, στα 1818 επιχορήγησε με χιλιάδες γρόσια το Γυμνάσιο της Χίου,

γεγονός που προξένησε την ηθική επιδοκιμασία, του μεγάλου δασκάλου του γένους Αδαμάντιου Κοραή.

Ακόμα σε συνεννόηση με τον **Ιωάννη Καποδίστρια** απέστειλε 150.000 ρούβλια για την ανέγερση **Ανώτερης Ελληνικής Σχολής στην Οδησσό,** ενώ συνέδραμε ζωτικά οικονομικά την Φιλόμουσο Εταιρεία, που επέπρωτο να αποτελέσει την κυψέλη της πνευματικής αφύπνισης και της πολιτισμικής ανασυγκρότησης της απελεύθερης πλέον Ελλάδας. Στον αμιγή απελευθερωτικό μας αγώνα, από το έρεβος της οθωμανικής δουλείας, όταν έκσπασε η ελληνική επανάσταση και πάλι ο φλογερός πατριώτης Ιωάννης Βαρβάκης ήταν νοερά παρών, για να την στηρίξει οικονομικά, επιχειρησιακά και με όποιο άλλο πρόσφορο τρόπο του ήταν εφικτό. Συνέδραμε οικονομικά τον στόλο, απέστελλε μεγάλες ποσότητες με πυρίτιδα και σιτάρι για τις πολεμικές επιχειρήσεις εναντίον των Τούρκων και διέθεσε μεγάλα ποσά για την εξαγορά ελλήνων αιχμαλώτων, από τα σκλαβοπάζαρα της Ανατολής.

Αλλά και με τον θάνατό του, ο μεγάλος αυτός Έλληνας απέδειξε έμπρακτα την αγάπη του για την πατρίδα. Με την διαθήκη του κληροδότησε πελώρια ποσά από τα ρούβλια του, για την πνευματική αγωγή των ελληνόπουλων. Κατέλειπε δωρεές για ίδρυση σχολείων, τεχνικών εκπαιδευτηρίων και άλλων συναφών ευαγών ιδρυμάτων. Στα 1843 η τότε Βουλή των Ελλήνων αποφάσισε την δημιουργία εκπαιδευτηρίου, το οποίο αποπερατώθηκε στα 1860, στην οδό Αθηνάς, εκεί που σήμερα υπάρχει η «Βαρβάκειος αγορά». Ο ευγενής πατριώτης – εθνικός ευεργέτης, εκδήμησε από τη ζωή σε ηλικία 75 ετών, στα 1825, έχοντας κλείσει στον ενάρετο και αγαθό βίο του, έναν ατίμητο κύκλο επιχειρηματικής καταξίωσης και κοινωνικής ευποιίας.

Η Ελλάδα για να τον τιμήσει για την πολυεδρική εθνική του προσφορά, ανέγειρε τον ανδριάντα του στο Ζάππειο. Ο δε τάφος του βρίσκεται στην πανέμορφη Ζάκυνθο. Ήταν αδιαμφισβήτητα ένας μεγάλος Έλληνας ο Ιωάννης Βαρβάκης, που

τίμησε την ελληνική πατρίδα με την ζωή του, τόσο στο εσωτερικό της, όσο και στο εξωτερικό !

Ο συγγραφέας Πάνος Ν. Αβραμόπουλος, είναι M.Sc Δ/χος Μηχανικός Ε.Μ.Π.
www.panosavramopoulos.blogspot.gr